

їхніх супутників в інтересах можливості створення колонізаційних баз. Сьоме, проблематика космічного сміття. Таким чином, боротьба за перерозподіл спільних просторів відбиває фундаментальний зсув у структурі середовища міжнародної безпеки та геостратегії. Розуміння простору виходить за межі територіальної геополітики XIX-XX ст. та геоекономічних стратегій початку XXI ст. Взаємодія в рамках спільних просторів має стати основою для становлення режимів міжнародної безпеки й переважаючою тенденцією світової політики.

Список використаної літератури:

1. Лапшин С.А. Дефінітивний аналіз проблеми формування політичної культури студентської молоді /С.А.Лапшин //Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка і психологія. - №35. – Вінниця: ВДПУ, 2011. – С.246-251.

2. Яценко Б.П., Стафійчук В.І., Брайчевський Ю.С.// Політична географія та геополітика//Б.П.Яценко, В.І. Стафійчук, Ю.С. Брайчевський та ін.. – К., 2007 – С. 213

Коломієць Х.

ПРОПАГАНДА І ДЕМОКРАТІЯ

У статті проаналізовано використання пропаганди у демократичному політичному режимі.

Ключові слова: демократія, пропаганда, політичний режим, інформаційне середовище.

Невпинний розвиток політичних комунікацій у сучасному світі супроводжується розширенням та посиленням інформаційних потоків спрямованих на суспільство, що з одного боку сприяє поінформованості людей щодо політики, а з іншого, дозволяє не лише формувати і змінювати політичні стереотипи, уявлення людей, але й модифікувати їхню політичну поведінку. При цьому такі зміни можуть носити як відкритий, так і прихований характер, вони можуть набувати форми маніпулятивних сценаріїв, змінювати баланс політичних сил, лобювати політичні інтереси окремих гравців та приховувати наслідки політичних рішень. В сучасному інформаційному суспільстві, де вплив на свідомість і поведінку людей здійснюється в першу чергу за допомогою інформації, а не фізичної сили, все більше посилюється інтерес до такого давнього і, разом з тим, актуального і для сьогодення явища як політична пропаганда. Так сталося, що у нашій свідомості склався стереотип, згідно з яким пропаганда сприймається як явище пов'язане з тоталітарними режимами. Пропаганда в першу чергу асоціюється з комуністичним режимом в Радянському Союзі та нацистським режимом в Німеччині. Науковці свого часу приділили досить багато уваги аналізу теоретичних принципів і практичних засобів здійснення радянської та нацистської пропаганд та й загалом виявленню особливостей тоталітарної пропаганди. А чи існує пропаганда в демократії? Для того щоб дати відповідь на це питання, перш за все потрібно розібратися з розумінням самого терміна "пропаганда". На нашу думку, варто

взяти за основу визначення, дане Яковлевою Н. Отже, пропаганда – це комунікативна діяльність, орієнтована на закріплення у свідомості або трансформацію певних установок, переконань, стереотипів цільової аудиторії за допомогою інформаційних та/або маніпулятивних прийомів, технік, методів з метою досягнення поставлених політичних цілей і завдань. [2]

Отже, чи існує пропаганда в демократії? Чи можна говорити про особливості притаманні пропаганді в демократичних режимах? По-перше, відповідь на це запитання пов'язана не стільки з наявністю чи відсутністю пропаганди як явища в демократичних режимах, а лежить швидше в площині термінології. Справа в тому, що в другій половині ХХ ст. розвинуті демократичні країни почали свідомо уникати використання терміна "пропаганда". Оскільки цей термін був дискредитований гітлерівським режимом, а також асоціювався з радянською владою, яка за допомогою пропагандистських методів розповсюджувала свою ідеологію. Відбувалася його підміна іншими близькими поняттями, такими як "інформаційний вплив", "інформаційні операції", "інформаційна війна", "піар" та ін. Проте, від підміни понять суть явища не змінюється. І як би в західних країнах не називався інформаційний вплив, що здійснюється на громадян чи міжнародну спільноту, суть цього впливу є близькою до пропаганди. Класичним прикладом у цьому відношенні є та інформаційна політика, яку проводили США стосовно війни у В'єтнамі.[1] Інформаційні операції, які здійснювали американці, намагаючись довести доцільність і виправданість цієї війни як для власного населення, так і для міжнародного співтовариства, особливо не відрізнялися від пропаганди, яка проводилася Радянським Союзом. Якщо порівняти інформаційне забезпечення В'єтнамської війни у США і Афганської війни в Радянському Союзі, то можна побачити спільність цілей, завдань, методів та засобів такого інформаційного впливу. Таким чином, відсутність в політичній мові сучасних демократій терміну "пропаганда" – це швидше питання політкоректності, а не проблема відсутності самого явища пропаганди. Аналізуючи питання співвідношення пропаганди і демократії, також потрібно звернути увагу на той факт, що раніше пануючою була думка, згідно з якою пропаганда розглядалася переважно як засіб поширення та популяризації ідеології. В сучасних же умовах акценти змінилися і сьогодні пропаганда сприймається вже як самостійний феномен. У ХІХ столітті пропаганда була засобом поширення ідеології, а в наступному столітті – ситуація стала протилежною, тобто ідеологія поступово будується навколо дій, запланованих пропагандою. Така тенденція виникає з тієї причини, що пропаганда вже не підпорядковується ідеології, не ставить своєю метою її поширення. [3]

В сучасному суспільстві у сфері пропаганди відбуваються суттєві зміни, пов'язані з переходом світової спільноти до стадії інформаційного суспільства. Вдосконалення засобів комунікації, збільшення потоків інформації і можливостей доступу до них, мобільність аудиторій, глобалізаційні процеси, відкритість кордонів є причинами трансформації пропаганди. Сучасна пропаганда, на відміну від пропаганди ХХ ст., стає все більш універсальною, всепроникною, поліцентричною та деідеологізованою. Таким чином, пропаганда вже не є прерогативою держави, не пов'язана з розповсюдженням

певних ідеологічних принципів. Вона здійснюється багатьма суб'єктами політичного життя суспільства і служить різним цілям. Сучасні демократії активно використовують її як один із засобів політичної комунікації.

Список використаної літератури:

1. Почепцов Г. Как ведутся тайные войны. Психологические операции в современном мире / Г. Почепцов. – Х.: Консум, 2000. – 231 с.
2. Яковлева Н.І. Особливості розуміння сучасної політичної пропаганди / Н. І. Яковлева // Політологічний вісник: зб. наук. пр. – 2009. – Вип. 44. – С. 308–318.
3. Яковлева Н.І. Політична пропаганда як складова політичної комунікації: автореф. дис. ... канд. політ. наук. / Н. І. Яковлева. – К., 2010. – 324 с.

Луцької А.

ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГІОНАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ НА НАЦІОНАЛЬНІЙ ТА РЕЛІГІЙНІЙ ОСНОВІ

У статті розглянуто проблему регіональних конфліктів що виникають на національній або релігійній основі.

Ключові слова: політика, релігія, конфлікти.

Впродовж багатьох століть на політичний розвиток людського суспільства впливали дві протилежні тенденції — створення світових імперій та національних держав. Тривалий час інтеграційні процеси, яких вимагав розвиток світового господарства, йшли шляхом створення велетенських наддержав — імперій. У таких державах можна було мобілізувати великі трудові і фінансові ресурси, створити місткий внутрішній ринок. Але поступово почала домінувати тенденція створення порівняно невеликих держав на національній основі, яка остаточно перемогла у ХХ ст. Боротьба цих двох напрямків світового політичного розвитку постійно призводила до виникнення спочатку міжплеменних, а потім міжнаціональних суперечностей, які дуже часто вирішувались за допомогою воєн.

Учені, шукаючи універсальний засіб для припинення воєн, ще більше провокували гонку озброєнь. Наприклад, шведський винахідник і підприємець А. Нобель, який у середині ХІХ ст. винайшов динаміт, вважав, що ця сильна вибухівка змусить людство жахнутися можливих наслідків майбутніх воєн і припинити їх. Але у першій половині ХХ ст. людство пережило дві світові війни, у яких основною руйнівною силою був тринітротолуол — винахід Нобеля.

Саме світові війни, до яких були залучені людські і матеріальні ресурси більшості країн світу, показати, що світові проблеми, насамперед політичні, треба якось вирішувати. Для цього після Першої світової війни була створена Ліга Націй, а після Другої світової — Організація Об'єднаних Націй. Проте, протистояння упродовж 1920-80-х років двох військово-політичних блоків (що отримало назву протистояння Сходу і Заходу) призвели до небаченої у світі гонки озброєнь і нарощування арсеналів зброї масового знищення, насамперед ядерної. Це поставило людську цивілізацію на грань